

Роскрут К.В., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
Науковий керівник: Ющик О.І., к.ю.н., доцент

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ АБО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ ОСОБАМИ, ЯКІ КЕРУЮТЬ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ В СТАНІ СП'ЯНІННЯ

17 березня 2021 року Кримінальний кодекс України було доповнено новою статтею 286⁻¹ (Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння) [3]. Вона відноситься до кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту, яким присвячено XI розділ КК України. Це беззаперечно один із найнебезпечніших видів порушень правил дорожнього руху, яке часто призводить до трагічних наслідків, про що свідчить сумна статистика.

Керування транспортними засобами особами, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин, вчиняється фізичними особами, які досягли 16-річного віку. Тим не менш, частка неповнолітніх серед них є доволі значною, а у ЗМІ доволі часто можна зустріти новини про дорожньо-транспортні пригоди з летальними наслідками, скоєні неповнолітніми водіями, які до того ж перебували у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Постає питання про вибір належної і достатньої міри покарання до таких правопорушників, із врахуванням їх особи та всіх обставин справи.

Відповідно, за ст. 286-1 КК України кримінальній відповідальності підлягають особи, яким виповнилося 16 років. Виникає запитання: чи передбачено взагалі можливість неповнолітнім особам від 16 років отримати водійське посвідчення для безперешкодного доступу до участі в дорожньому русі? Визначено, що для різних категорій транспорту встановлено певний граничний вік, починаючи з якого можна отримати посвідчення водія. Тим не менш, частиною 2 статті 15 Закону України «Про дорожній рух» визначено мінімальний вік, дозволений для складання іспитів й отримання посвідчення водія – 16 років. Це стосується лише категорій – А1, А (мопеди та мотоцикли) [1]. Отже, такі нормативно-правові приписи беззаперечно допускають

шістнадцятирічних до керування транспортними засобами, які визнаються джерелами підвищеної небезпеки, а також виступають предметом кримінального правопорушення за статтею 286-1 КК України. Тим не менш, неповнолітні віком від 16 до 18 років нестимуть адміністративну відповідальність відповідно до статті 126 КУпАП, за керування автомобілями без водійських прав у вигляді штрафу в розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2]. Виняток становлять особи, які у встановленому порядку навчаються водінню транспортного засобу.

Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення характеризується чотирма обов'язковими ознаками: діянням, наслідками, причинним зв'язком між діянням і наслідками та обстановкою вчинення. Діяння (дія чи бездіяльність) полягає у недодержанні правил безпеки руху, що полягає у перевищенні встановленої Правилами дорожнього руху швидкості, порушенні правил обгону, об'їзду перешкод, проїзду перехресть тощо. Відповідальність за даною статтею диференційована і прямо залежить від ступеня тяжкості наслідків, які настали – середньої тяжкості тілесне ушкодження, тяжке тілесне ушкодження, смерть потерпілого або кількох осіб. Щодо причинного зв'язку, то він завжди має місце у разі, якщо порушення правил безпеки руху безпосередньо призвело до вищевказаних суспільно небезпечних наслідків. Також, однією із обов'язкових ознак статті 286-1 КК України, які перейшли з розряду факультативних, є обстановка вчинення кримінального правопорушення. Вона визначається тим, що діяння і наслідки мають місце саме в обстановці дорожнього руху, тобто під час пересування транспортних засобів.

Суб'єктом даного виду правопорушень, як нами вже було вказано, виступає фізична осудна особа, яка досягла 16 років і керує транспортним засобом. Варто зауважити, що в даному випадку наявність чи відсутність в особі права володіння чи користування цим транспортним засобом, посвідчення на право управління транспортним засобом не має вирішального значення та не впливає на кваліфікацію. Законодавець при цьому вказує на іншу ознаку – стан алкогольного або наркотичного сп'яніння. Суб'єктивна сторона цього правопорушення характеризується необережністю. Діяння суб'єкта позбавлене свідомого вольового контролю, який, проте, було утрачено з його власної вини (в даному випадку, мова іде про сідання за кермо транспортного засобу у нетверезому стані).

Отже, склад ст. 286-1 КК України містить всі необхідні елементи протиправного суспільно небезпечного діяння. Також, передбачено окрему і достатньо сувору відповідальність за водіння у стані

алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, на відміну від старої редакції Кримінального закону, де такий стан вважався обтяжуючою обставиною і міг вплинути, або не вплинути на вирок суду.

Література

1. Про дорожній рух: Закон України від 30 чер. 1993 р. № 3353-XII. Дата оновлення: 13 чер. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text> (дата звернення: 15.09.2021).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212²⁴) від 07 груд. 1984 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. Дата оновлення: 08 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#top> (дата звернення: 15.09.2021).

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 30 груд. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411> (дата звернення: 15.09.2021).

УДК 343.98(043.2)

Проточенко А.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Херсон, Україна
Науковий керівник: Савельєва І.В., PhD

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ВИКРАДЕННІ ВАНТАЖІВ НА ТРАНСПОРТІ

Транспортна сфера виступає одним із провідних напрямків розвитку економічних відносин. Міжнародні можливості транспортного сполучення сприяють залученню до перевезення великої кількості матеріальних благ, що робить транспортні перевезення об'єктом кримінально-протиправної уваги. У зв'язку з цим розслідування кримінальних правопорушень на транспорті є одним із вагомих напрямків діяльності органів слідства та дізнання.

Відповідно до п. 3 Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України слідчий повинен «забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень у межах установлених КПК України строків» [1]. Одним із способів реалізації поставлених перед слідчим завдань виступає планування.

Слідчий, плануючи розслідування кримінального правопорушення на транспорті, вивіши всі слідства з висунутих